

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 1 de juny de 2016

21. La pregària humil obté misericòrdia (cf. Lc 18,9-14)

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Dimecres passat vam escoltar la paràbola del jutge i de la vídua, sobre la necessitat de pregar de manera perseverant. Avui, amb una altra paràbola, Jesús ens vol ensenyar quina és l'actitud que cal tenir per pregar i demanar la misericòrdia del Pare; com s'ha de pregar; l'actitud necessària per a pregar. És la paràbola del fariseu i el publicà (cf. Lc 18,9-14).

Ambdós protagonistes puguen al temple per pregar, però actuen de manera molt diferent i obtenen resultats oposats. El fariseu prega «dret» (v. 11) i fa servir moltes paraules. La seva és, sí, una pregària d'agraïment adreçada a Déu, però en realitat és una exhibició dels seus mèrits, amb sentit de superioritat envers els «altres homes», qualificats com a «lladres, injustos, adúlter», com, per exemple —i assenyala aquell altre que era allí— «aquest publicà» (v. 11). En realitat aquest és el problema: aquell fariseu prega Déu, però en veritat es mira a ell mateix. Prega a ell mateix! En comptes de tenir el Senyor davant dels ulls hi té un mirall. Tot i que es troba en el temple, no sent la necessitat d'inclinar-se davant la majestat de Déu; està dret, se sent segur, com si ell fos l'amo del temple! Ell enumera les bones obres que ha fet: és irreprensible, complidor de la Llei més enllà del que caldria, fa dejuni «dos dies cada setmana» i paga el delme de tot el que té. En resum, més que pregar, el fariseu es complau en l'observança pròpia dels manaments. Però la seva actitud i les seves paraules són ben diferents de la manera d'obrar i de parlar de Déu, que estima tots els homes i no menysprea els pecadors. Al contrari, aquell fariseu menysprea els pecadors, fins i tot quan assenyala aquell que hi ha allà. En resum, el fariseu, que es té per just, deixa de banda el manament més important: l'amor a Déu i al próisme.

No n'hi ha prou de preguntar-nos si preguem molt o poc, hem de preguntar-nos també com preguem, o millor, com està el nostre cor: és important examinar-lo per avaluar els pensaments, els sentiments, i eradicar l'arrogància i la hipocresia. Però jo pregunto: es pot pregar amb arrogància? No. Es pot pregar amb hipocresia? No. Només hem de pregar presentant-nos davant Déu tal com som. No com el fariseu que pregava amb arrogància i hipocresia. Tots estem atrapats en la bogeria del ritme diari, sovint dominats per les sensacions, trastornats, confosos. Hem d'aprendre a retrobar el camí cap al nostre cor, recuperar el valor de la intimitat i del silenci, perquè és allà on Déu ens troba i ens parla. Només a partir d'aquí nosaltres podem trobar els altres i parlar amb ells. El fariseu camina cap al temple, està segur d'ell mateix, però no s'adona que ha perdut el camí del seu cor.

El publicà en canvi —l'altre— es presenta al temple amb un esperit humil i penedit: «de lluny estant, no gosava ni aixecar els ulls al cel, sinó que es donava cops al pit» (v. 13). La seva pregària és molt curta, no és tan llarga com la del fariseu: «Déu meu, sigues-me propici, que sóc un pecador.» Res més. Bonica pregària! De fet, els cobradors d'impostos —anomenats simplement *publicans*— eren considerats persones impures, sotmeses als dominadors estrangers, eren malvistos per la gent i de manera general identificats amb els «pecadors». La paràbola ensenya que s'és just o pecador no per la pertinença social que es té, sinó per la manera de relacionar-se amb Déu i per la manera de relacionar-se amb els germans. Els gestos de penitència i les poques i senzilles paraules del publicà donen testimoni de la consciència de la seva condició miserable. La seva pregària és essencial.

Actua com un humil, segur només que és un pecador que necessita compassió. Si el fariseu no demanava res era perquè ja ho tenia tot, el publicà només pot demanar la misericòrdia de Déu. I això és bonic: demanar la misericòrdia de Déu! Presentant-se amb les mans buides, amb el cor nu i reconeixent-se pecador, el publicà ens ensenya a tots nosaltres la condició necessària per a rebre el perdó del Senyor. Finalment ell, menyspreat així, esdevé una icona del veritable creient.

Jesús acaba la paràbola amb una frase: «Jo us dic que aquest va baixar perdonat a casa seva, i no l'altre; perquè tothom qui s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit» (v. 14). D'aquests dos, quin és el corrupte? El fariseu. El fariseu és realment la icona del corrupte que fa veure que prega, però només arriba a exhibir-se davant d'un mirall. És un corrupte i fa veure que prega. Així, en la vida, qui creu que és just i jutja els altres i els menysprea, és un corrupte i un hipòcrita. L'orgull afecta totes les bones accions, buida la pregària, allunya de Déu i dels altres. Si Déu prefereix la humilitat, no és per degradar-nos: la humilitat és més aviat condició necessària per a ser elevats a ell, per tal d'experimentar la misericòrdia que ve a omplir les nostres buidors. Si la pregària del superb no arriba al cor de Déu, la humilitat del pobre fa que el cor de Déu s'obri. Déu té una debilitat: la debilitat pels humils. Davant un cor humil, Déu obre completament el seu cor. És aquesta humilitat que la Verge Maria expressa en el càntic del Magnificat: «Ha mirat la petitesa de la seva serventa; [...] i l'amor que té als qui creuen en ell s'estén de generació en generació» (Lc 1,48.50). Que ens ajudi ella, la nostra Mare, a pregar amb un cor humil. I nosaltres, repetim tres vegades aquella bonica pregària: «Oh Déu, tingues pietat de mi, pecador.»

Traducció inicial de Josep M. Torrents per a *Catalunya Religió*, revisada